

ახმეტის მუნიციპალიტეტში სოფელ ზემო ომალოში სანიაღვრე
არხების მოწყობა

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით
რეგიონალური განვითარების პროექტი

თბილისი, საქართველო

ივნისი, 2016 წელი

გარემოს დაცვითი კლასიფიკაცია და სოციალური სკრინინგი

ქვე-პროექტი წარმოადგენს რეგიონული განვითარების პროექტის ნაწილს და ითვალისწინებს სოფელ ომალოს ცენტრალურ ნაწილში სანიაღვრე სისტემის მოწყობას. საპროექტო ტერიტორია თბილისიდან დაშორებულია დაახლოებით 195 კმ-ით. სოფელი ომალო თუშეთის ისტორიულ რეგიონს მიეკუთვნება. ტერიტორიული დარაიონების თანახმად, იგი ახმეტის მუნიციპალიტეტში შედის. ომალო მაღალმთიანი (ზღვის დონიდან 1880–2000 მეტრის ფარგლებში) ტურისტული ცენტრია. ზაფხულის პერიოდში მას მრავალი ტურისტი სტუმრობს. 2015 წლის სტატისტიკით, ტურისტების საერთო რაოდენობა, უცხოელი და ადგილობრივი მნახველების ჩათვლით, შეადგენდა 25 000 ადამიანს. ომალოს მდებარეობისა და ისტორიული მონუმენტების სიმრავლის გამო საკმაო პოტენციალი გააჩნია მისი როგორც ტურისტული და სარეკრეაციო ზონის ფორმირებისა და განვითარების თვალსაზრისით. თუმცა, წვიმების დროს, სოფლის ცენტრალური ნაწილი იტბორება და წარმოიქმნება დიდი ზომის გუბურები, რაც ქმნის პრობლემას, როგორც ადგილობრივი მოსახლეობისთვის, ასევე ტურისტებისთვის. თუმცა, ქვე-პროექტის განხორციელების შედეგად თუშეთის რეგიონი და სოფელი ომალო გახდება უფრო მეტად მიმზიდველი ადგილობრივი და უცხოელი მნახველებისთვის.

ქვე-პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკის განვითარებას, სოფელ ზემო ომალოში სანიაღვრე არხების მოწყობის, სოფელში მოდინებული წვიმის წყლის შეგროვებითა და მის ფარგლებს გარეთ ხევში განტვირთვის გზით.

ქვე-პროექტი ითვალისწინებს შემდეგ სამუშაოებს:

- ბეტონის სანიაღვრეების მოწყობას ცხაურებით 0.6მ (W)x0.9მ(H) L=181მ;
- სანიაღვრე ქსელის გოფრირებული მილების მოწყობა DN300 and DN200 L=102მ;
- სანიაღვრე წყლის კოლექტორის ფოლადის მილებისა Ø400მმ – 66 მ) და გოფრირებული მილების (Ø400 – 90მ) მოწყობას;
- სანიაღვრე რკინა-ბეტონის ჭების მოწყობა.

(ა) ზემოქმედების განსაზღვრა

<p>აქვს თუ არა ქვე-პროექტს გარემოზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა?</p>	<p>ქვე-პროექტს ექნება მცირე მოკლევადიანი ზეგავლენა გარემოზე, ხოლო მისი გრძელვადიანი გავლენა იქნება პოზიტიური.</p>
<p>რა მნიშვნელოვანი სასარგებლო და უარყოფითი ხასიათის ზემოქმედებები ექნება ქვე-პროექტს გარემოზე?</p>	<p>გამომდინარე იქიდან, რომ სოფლის დატბორვის თავიდან ასაცილებლად სოფელ ზემო ომალოში მოეწყობა სანიაღვრე არხები, ქვე-პროექტს ექნება</p>

	<p>ხანგრძლივი პოზიტიური სოციალური და გარემოსდაცვითი გავლენა.</p> <p>ქვე-პროექტის განხორციელება იგეგმება თუშეთის დაცული ლანდშაფტისა და ეროვნული პარკის ტერიტორიის მიმდებარედ. სანიაღვრე არხების სისტემის მოსაწყობად დაგეგმილი სამუშაოების იქნება მცირე რისკის შემცველი დაცული ტერიტორიებისა და ფლორის სახეობებისთვის, რომელიც ბინადრობენ თუშეთის ეროვნულ პარკში.</p> <p>ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენა არის მოკლევადიანი და დამახასიათებელი მცირე/საშუალო სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის: ხმაური, მტვერი, ვიბრაცია და ემისიები მძიმე ტექნიკის მოძრაობისას და სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა.</p> <p>ასევე, სამშენებლო სამუშაოების დროს და სანიაღვრე სისტემის ოპერირების ფაზაშია წარმოიქმნება როგორც მყარი ნარჩენები (სამშენებლო და მუნიციპალური), ასევე თხევადი, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს გარემოს დაბინძურება.</p>
<p>შეიძლება თუ არა, რომ ქვე-პროექტს გააჩნდეს მნიშვნელოვანი ხასიათის ზემოქმედება ადგილობრივ მოსახლეობასა და ზემოქმედების ქვეშე მყოფ სხვა პირებზე?</p>	<p>მოსალოდნელია სასარგებლო სოციალური ზემოქმედება, რადგან ქვე-პროექტი, ზემო ომალოში ინფრასტრუქტურისა და ლანდშაფტის განვითარების გზით, მნიშვნელოვან როლს ითამაშებს თუშეთის რეგიონში ტურიზმისა და ადგილობრივი ბიზნესის განვითარების თვალსაზრისით.</p> <p>მოსალოდნელია შეზღუდული და დროებითი დადებითი გავლენა ახალი სამუშაო ადგილების შექმნის თვალსაზრისით, ადგილობრივი მოსახლეობა დასაქმდება სამშენებლო სამუშაოებზე, რაც გაზრდის მათ შემოსავალს.</p> <p>მიწის გამოსყიდვა ან სხვა ტიპის განსახლება ქვე-პროექტის განხორციელების შედეგად არ არის მოსალოდნელი.</p>

	<p>სამშენებლო სამუშაოების პროცესში შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს ადგილობრივი მოსახლეობისა და ტურისტებისთვის შემაწუხებელი ფაქტორების წარმოშობას.</p> <p>უარყოფითი ზეგავლენა იქნება მცირეხნიანი და შეზღუდული ხასიათის.</p>
--	--

(ბ) შემარბილებელი ღონისძიებები

<p>რა ალტერნატივები იქნა განხილული დაპროექტებისას?</p>	<p>გამომდინარე იქიდან, რომ ქვე-პროექტი ითვალისწინებს სანიაღვრე სისტემის მოწყობას ძირითადად სტანდარტული ტექნოლოგიების გამოყენებითა და ადგილმდებარეობისათვის დამახასიათებელი სპეციფიკური კომპონენტების გათვალისწინებით, სხვა მნიშვნელოვანი ალტერნატივა არ ყოფილა განხილული.</p>
<p>ზემოქმედების შერბილების რა ღონისძიებებია გათვალისწინებული?</p>	<p>მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედებების შემცირება ადვილად შესაძლებელია. კონტრაქტორი პასუხისმგებელი იქნება, რომ ნარჩენები განათავსოს შეთანხმებულ ადგილას, გამოიყენოს მხოლოდ ლიცენზირებული კარიერებიდან მოპოვებული ინერტული მასალა, თავიდან აიცილოს წყლისა და ნიადაგის დაბინძურება (საწვავის/ზეთების დაღვრა სატრანსპორტო საშუალებებისა და მექანიზმების გაუმართაობის გამო, ასფალტისა და ბეტონის ნარჩენებით დაბინძურება),</p> <p>მოსახლეობის შეწუხება (ხმაურით, მტვერით და ემისიებით) შერბილდება მუშაობის/ მასალების მიწოდების განრიგის დაცვის გზით, მოძრაობის მართვით, სამშენებლო მექანიზმების შესაბამისი მოვლით.</p> <p>ამგვარად, სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებების გატარების შედეგად, ქვე-პროექტის განხორციელებას არ</p>

	<p>ექნება უარყოფითი გავლენა თუშეთის დაცულ ლანდშაფტზე.</p>
<p>წარსულში განხორციელებული მსგავსი პროექტებიდან მიღებული რა გამოცდილება იქნა გათვალისწინებული ქვე-პროექტის დიზაინში?</p>	<p>მგვ-ს ფართო გამოცდილება აქვს სხვადასხვა დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებული საშუალო და დიდი მასშტაბის გზების და ქუჩების რეაბილიტაციის ქვე-პროექტების განხორციელებაში. წინა მსგავსი პროექტების განხორციელების გამოცდილებებიდან მიღებული ცოდნის საფუძველზე პროექტი ითვალისწინებს სანიაღვრე არხების მოწყობას ცხაურებით, ნაცვლად ღია სანიაღვრე არხებისა.</p>
<p>ჩართული იყო თუ არა დაინტერესებული თემები ქვე-პროექტის მომზადების პროცესში და გათვალისწინებული იქნა თუ არა მათი ინტერესები და ცოდნა სათანადოდ?</p>	<p>ქვე-პროექტი შეიმუშავა მუნიციპალური განვითარების ფონდმა ახმეტის მუნიციპალიტეტის მთავრობასთან და გავლენის ქვეშ მოქცეულ თემებთან რეკომენდაციების გზით.</p> <p>ქვე-პროექტისთვის მომზადებული გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა ხელმისაწვდომი იქნება სოფელ ზემო ომალოს მოსახლეობისთვის და დოკუმენტის საჯარო განხილვა ჩატარდება უშუალოდ სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე.</p>

(დ) კატეგორიზაცია და დასკვნა

სკრინინგის შედეგებზე დაყრდნობით,

ქვე-პროექტი კლასიფიცირებულია, როგორც

გარემოსდაცვითი კატეგორია	A	☐
	B	☒
	C	☐

გარემოსდაცვითი სკრინინგის დასკვნა:

1. ქვე-პროექტი უარყოფილია
2. ქვე-პროექტი მიღებულია

ქვე-პროექტის მომზადება მოითხოვს:

1. მცირემასშტაბიანი სამშენებლო და სარეაბილიტაციო საქმიანობების გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის შევსებას
2. გარემოზე ზეგავლენის განხილვას, გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის მომზადების ჩათვლით

ქვე-პროექტის სოციალური და კულტურულ რესურსებზე ზემოქმედების სკრინინგი

ინფორმაცია სოციალური უსაფრთხოების სკრინინგისათვის		დიახ	არა
1	არის თუ არა ინფორმაცია ქვე-პროექტის ობიექტების მფლობელობისა და სარგებლობის შესახებ ხელმისაწვდომი და სარწმუნო? (სკრინინგი არ ჩაითვლება დასრულებულად თუ აღნიშნულ საკითხზე ინფორმაცია არ არის ხელმისაწვდომი)	X *	
2	ქვე-პროექტის განხორციელება შეზღუდავს თუ არა მოსახლეობის ხელმისაწვდომობას სამეურნეო რესურსებზე, როგორცაა მიწა, საძოვრები, წყალი, კომუნალური სამსახურები ან სხვა რესურსები, რაზეც მოსახლეობაა დამოკიდებული?		X
3	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ცალკეული ინდივიდების ან ოჯახების ადგილმონაცვლეობას ან იქნება თუ არა საჭირო მიწის ნაკვეთის შეძენა (სახელმწიფო ან კერძო, დროებით ან მუდმივად)?		X
4	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მოსავლის, ხეილის და სამეურნეო ინფრასტრუქტურის (დამხმარე ნაგებობები, ღობე, არხი, ბელელი, გარე ტუალეტები, სამზარეულოები და სხვა) დროებით ან მუდმივ დაკარგვას?		X
<p>თუ რომელიმე შეკითხვაზე (გარდა პირველი შეკითხვისა) პასუხი არის „დიახ“, მაშინ უნდა ამოქმედდეს OP/BP 4.12 საოპერაციო პოლიტიკა იძულებით განსახლების შესახებ, შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა განისაზღვროს OP/BP 4.12-ისა და განსახლების პოლიტიკის ჩარჩო დოკუმენტის მიხედვით.</p>			
ინფორმაცია კულტურული რესურსების უსაფრთხოების სკრინინგისათვის		დიახ	არა
5	საჭიროებს თუ არა პროექტი მიწის სამუშაოებს ისტორიული, არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების სიახლოვეს?		X
<p>თუკი პასუხი კითხვაზე 5 არის „დიახ“, მაშინ გამოყენებული უნდა იქნას OP/BP 4.11 ფიზიკური კულტურული რესურსები და შემთხვევით მოპოვებული მასალების მართვა უნდა განხორციელდეს OP/BP-სა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტში მოცემული პროცედურების შესაბამისად.</p>			

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

ნაწილი A: ზოგადი ინფორმაცია პროექტისა და საპროექტო ტერიტორიის შესახებ

ინსტიტუციონალური და ადმინისტრაციული საკითხები	
ქვეყანა	საქართველო
პროექტის დასახელება	რეგიონული განვითარების პროექტი
ქვე-პროექტის დასახელება	სოფელ ომალოში სანიაღვრე არხების მოწყობა
ქმედებების მოცულობა ქვე-პროექტის ფარგლებში	<p>ქვე-პროექტი წარმოადგენს რეგიონული განვითარების პროექტის ნაწილს და ითვალისწინებს სოფელ ომალოს ცენტრალურ ნაწილში სანიაღვრე სისტემის მოწყობას. საპროექტო ტერიტორია თბილისიდან დაშორებულია დაახლოებით 195 კმ-ით. სოფელი ომალო თუშეთის ისტორიულ რეგიონს მიეკუთვნება. ტერიტორიული დარაიონების თანახმად, იგი ახმეტის მუნიციპალიტეტში შედის. ომალო მაღალმთიანი (ზღვის დონიდან 1880–2000 მეტრის ფარგლებში) ტურისტული ცენტრია. ზაფხულის პერიოდში მას მრავალი ტურისტი სტუმრობს. 2015 წლის სტატისტიკით, ტურისტების საერთო რაოდენობა, უცხოელი და ადგილობრივი მნახველების ჩათვლით, შეადგენდა 25 000 ადამიანს. ომალოს მდებარეობისა და ისტორიული მონუმენტების სიმრავლის გამო საკმაოდ პოტენციური გააჩნია მისი როგორც ტურისტული და სარეკრეაციო ზონის ფორმირებისა და განვითარების თვალსაზრისით. თუმცა, წვიმების დროს, სოფლის ცენტრალური ნაწილი იტბორება და წარმოიქმნება დიდი ზომის გუბურები, რაც ქმნის პრობლემას, როგორც ადგილობრივი მოსახლეობისთვის, ასევე ტურისტებისთვის. თუმცა, ქვე-პროექტის განხორციელების შედეგად თუშეთის რეგიონი და სოფელი ომალო გახდება უფრო მეტად მიმზიდველი ადგილობრივი და უცხოელი მნახველებისთვის.</p> <p>ქვე-პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკის განვითარებას, სოფელ ზემო ომალოში სანიაღვრე არხების მოწყობის, სოფელში მოდინებული წვიმის წყლის შეგროვებითა და მის ფარგლებს გარეთ ხევში განტვირთვის გზით.</p> <p>ქვე-პროექტი ითვალისწინებს შემდეგ სამუშაოებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ბეტონის სანიაღვრეების მოწყობას ცხაურებით 0.6მ (W)×0.9მ(H) L=181მ;

	<ul style="list-style-type: none"> • სანიაღვრე ქსელის გოფრირებული მილების მოწყობა DN300 and DN200 L=102მ; • სანიაღვრე წყლის კოლექტორის ფოლადის მილებისა Ø400მმ – 66 მ) და გოფრირებული მილების (Ø400 – 90მ) მოწყობას; • სანიაღვრე რკინა-ბეტონის ჭების მოწყობა. 		
ინსტიტუციონალური ორგანიზება (მსოფლიო ბანკი)	ჯგუფის ხელმძღვანელი: როზანა ნიტი	უსაფრთხოების სპეციალისტი: დარეჯან კაპანაძე	
განხორციელების ორგანიზება (მსესხებელი)	განმახორციელებელი ერთეული: მუნიციპალური განვითარების ფონდი	სამუშაოთა ზედამხედველი: JV Steget (Italy) & Estia (Italy)	სამუშაოთა კონტრაქტორი: (განსასაზღვრია)
ადგილმდებარეობის აღწერა			
ინსტიტუტის დასახელება, რომლის საკუთრების რეაბილიტაციაც არის დაგეგმილი	ახმეტის მუნიციპალიტეტი		
ინსტიტუტის მისამართი, რომლის საკუთრების რეაბილიტაციაც არის დაგეგმილი	<p>ომალო ტელ: +(995 349) 22 15 42 ელ-ფოსტა: axmeta_gamgeoba@yahoo.com</p> <p>ქვე-პროექტი მდებარეობს სოფელ ომალოში, თუშეთის რეგიონში, ახმეტის მუნიციპალიტეტში. საპროექტო ტერიტორია თბილისიდან დაშორებულია 272 კმ-ის მანძილზე.</p>		
ვინ არის მიწის ნაკვეთის მფლობელი? ვინ არის მოსარგებლე (ოფიციალურად/არაოფიციალურად)	მუნიციპალური საკუთრება		
Description of physical and natural environment around the site	საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს სოფელ ზემო ომალოში, ახმეტის მუნიციპალიტეტში, თუშეთის რეგიონში და თბილისიდან დაშორებულია დაახლოებით 195 კმ-ით. სოფელი ომალო თუშეთის		

	<p>ისტორიულ რეგიონს მიეკუთვნება. ტერიტორიული დარაიონების თანახმად, იგი ახმეტის მუნიციპალიტეტში შედის. ომალო მაღალმთიანი (ზღვის დონიდან 1880–2000 მეტრის ფარგლებში) ტურისტული ცენტრია. ომალოს მდებარეობისა და ისტორიული მონუმენტების სიმრავლის გამო საკმაო პოტენციალი გააჩნია მისი როგორც ტურისტული და სარეკრეაციო ზონის ფორმირებისა და განვითარების თვალსაზრისით. იგი მდებარეობს დიდი კავკასიონის მთაგრეხილსა და პირიქითა თუშეთის მთებს შორის. მაღალმთიანი მდებარეობის (1880 მეტრი ზღვის დონიდან), დიდი კავკასიონის მთაგრეხილის ჩრდილოეთ კალთებზე განთავსების და სათანადოდ მოვლილი გზების არარსებობის პირობებში რეგიონი წლების მანძილზე თითქმის იზოლირებული იყო საქართველოს დანარჩენი ტერიტორიისგან. ერთადერთი მისადგომი გზა გახლდათ აბანო–ფშაველი–ომალოს ავტომაგისტრალი, რომელიც ზღვის დონიდან 2850 მ–ზე გადის. ახმეტიდან ომალომდე მანძილი 90 კმ–ია.</p> <p>სოფელი ომალო, თუშეთის სხვა სოფლების მსგავსად, მთიან რეგიონში მდებარეობს, ამიტომ იქ მკაცრი კლიმატი და რთული საცხოვრებელი პირობებია. იგი მიტოვებულია ადგილობრივი მაცხოვრებლების მიერ და მუდმივი მკვიდრები არ ჰყავს. სახლების მფლობელები თავიანთ ისტორიულ საცხოვრებელს მხოლოდ ზაფხულობით სტუმრობენ. ბოლო წლებში რეგიონით სულ უფრო და უფრო მეტი ტურისტი ინტერესდება. თუმცა მისი მდებარეობისა და კლიმატური პირობების გამო ტურისტული სეზონი მხოლოდ ზაფხულს მოიცავს (გვიანი ივლისიდან სექტემბრის დასაწყისამდე). 2015 წლის სტატისტიკით, ომალოს მკვიდრთა მიახლოებითი რიცხვი 25–ს არ აღემატებოდა ზამთრის პერიოდში და 500–მდე გაიზარდა ზაფხულის სეზონზე გარდა ტურისტებისა, რომელთა რიცხვი 25 000–ს აღწევდა უცხოელებისა და საქართველოს მოქალაქეთა ჩათვლით.</p> <p>სოფ. ომალოში ცენტრალიზებული ელექტრომომარაგება არ არსებობს და მოსახლეობა ძირითადად ცხელი წყლის მისაღებად მზის ჰელიო დანადგარებს იყენებს, ხოლო ელექტროენერგიას მზის ბატარეის ელემენტებიდან იღებს.</p> <p>ომალოში არ არსებობს საკანალიზაციო სისტემა. სოფელ ომალოს მოსახლეობა ძირითადად სარგებლობს მარტივი მიწის, ზოგან ბეტონის, ორმოს ტუალეტებით.</p>
--	---

ნარეცხი წყალი ქვემოთ მიწის არხებში მიედინება თავისუფლად.

კლიმატური პირობები

ზონას. კლიმატოლოგიური მონაცემების თანახმად (ომალოს მონაცემები) გზის მიმდებარე ტერიტორიებზე საშუალო წლიური ტემპერატურა შეადგენს +3,50 გრადუსს. აბსოლუტური მინიმუმი გახლავთ -36°C, ხოლო აბსოლუტური მაქსიმუმი +31°C. წლიური ნალექების მოცულობა შეადგენს დაახლოებით 448 მმ და იგი უმეტესწილად თოვლის სახით მოდის. მისი მასა 110 კპა–ს უტოლდება. აქ მუდმივი თოვლის საფარი 121 დღის განმავლობაში არსებობს. ნიადაგის სეზონური გაყინვა მსხვილმარცვლოვანი ნიადაგისთვის 171 სმ–ს უტოლდება. ქარის მაქსიმალური სიჩქარე ყოველ 20 წელში 18 /წმ–ს აღწევს. ქარები უპირატესად ჩრდილოეთისა და ჩრდილო–დასავლეთის მიმართულებით ქრის.

გეოლოგია და გეომორფოლოგია

თუშეთის ორივე გრძივი ხეობა (პირიქითა და გომეწრის ალაზნის ხეობები) და ნაკაიჭო–მაკრატელას მთაგრეხილი იურული ქანებისგან შედგება. ზოგ ადგილებში კირქვის ტრავერტინის ინტენსიურ თავმოყრას ვხვდებით. მსგავს სუბსტრატზე აღმოცენებული მცენარეულობა სპეციფიურია და განსხვავდება არეალის დანარჩენ ნაწილში არსებული სახეობებისგან.

თუშეთის აღმოსავლეთ ნაწილში სხვაობა ზღვის დონიდან მდებარეობის თვალსაზრისით 2500 მ–ს აღწევს: ყველაზე დაბალი წერტილი 1600 მ–ზეა, ხოლო უმაღლესი 4275 მ–ზე. ძველი ეროზიული დაბლობები შემორჩენილია სოფლების – შენაქოს, ქვემო ომალოსა და დიკლოს ტერიტორიებზე, რომლებიც ორივე ალაზნის (პირიქითა და გომეწრის) შეერთების ადგილს ესაზღვრება.

თუშეთის დაცული ლანდშაფტი

თუშეთის დაცული ლანდშაფტი ახმეტის მუნიციპალიტეტში მდებარეობს და მისი ფართობი 27903 ჰექტარია. იგი 2003 წელს დაარსდა და თუშეთში არსებულ ყველა სოფელს მოიცავს. ამ ტიპის დაცული

	<p>არეალები ბუნებრივი რესურსების მნიშვნელოვანი გამოყენებისა და ეკო-ტურიზმის განვითარების საშუალებას იძლევა ობიექტების დაცვისა და ტრადიციული სამიწათმოქმედო სექტორების განვითარების მიმართულებით.</p> <p>თუშეთის დაცული ლანდშაფტი მომხიბლავი ისტორიული სოფლებით გამოირჩევა. აქ წარმოდგენილია კულტურული მემკვიდრეობის უნიკალური მონუმენტები, ხალხური რეწვის ნიმუშები, მიწათმოქმედების იარაღები და საოჯახო ნივთები ამ სოფლებისთვის.</p> <p>თუშეთი აშკარად გამოირჩევა სხვა დაცული ტერიტორიებისგან, რადგან აქ ბუნებრივი მონუმენტები ისტორიულ და კულტურულ შენობებს, ტრადიციებს და წეს-ჩვეულებებს ერწყმის.</p> <p>დაცული ლანდშაფტი ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის მიერ დაფუძნებული ადმინისტრაციის მიერ იმართება, რომელიც ამ საკითხში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან თანამშრომლობს.</p> <p>თუშეთის ეროვნული პარკი</p> <p>პარკი 2003 წელს დაფუძნდა და 83 007 ჰექტარი უკავია. იგი კავკასიის აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარეობს, თუშეთის ქვაბულში, ზღვის დონიდან 900–4800 მეტრზე. აქ არის ნაკრძალი ალპური მდელოები, მყინვარები და ჩანჩქერები, რამდენიმე მნიშვნელოვანი ცენოზი, იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფ ცხოველთა სახეობები და ენდემური, რელიქტური ერთეული სახეობები თუშეთის ეროვნულ პარკში, ასევე უნიკალური ფიჭვის ტყე და ხეთა სახეობები – არყი, მაღალი მთის მუხა, მთის იფანი, ტირიფი.</p> <p>თუშეთის ეროვნულ პარკს მართავს თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია.</p>
<p>მასალების, მათ შორის ინერტული მასალისა და წყლის მიწოდების წყაროების მდებარეობა და დაშორება ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილიდან</p>	<p>საპროექტო ტერიტორიის წყლით მომარაგება მოხდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან. Water უახლოესი ლიცენზირებული კარიერები მდებარეობს კობის დასახლებაში საშუალოდ 72 კმ-ში.</p>
<p>კანონმდებლობა</p>	
<p>ეროვნული და ადგილობრივი კანონმდებლობა და ქვე-პროექტის ქმედებების</p>	<p>მსოფლიო ბანკის პოლიტიკისა და ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო</p>

<p>განხორციელებისათვის საჭირო ნებართვები</p>	<p>დოკუმენტის თანახმად ქვე-პროექტი კლასიფიცირდა, როგორც დაბალი რისკის B კატეგორიის პროექტი.</p> <p>საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობა არ საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, დამტკიცებას ან ნებართვას.</p> <p>ეროვნული კანონმდებლობის თანახმად:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) სამშენებლო მასალები შექმნილი უნდა იქნეს ლიცენზირებული მომწოდებლისაგან; (ii) კონტრაქტორი ვალდებულია აიღოს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია ინერტული მასალის მოპოვებისათვის (თუ თავად გადაწყვეტს მოპოვებას, ნაცვლად შექმნისა); (iii) კონტრაქტორი ვალდებულია მოამზადოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში ბეტონის კვანძისათვის და შეათანხმოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან, თუ ბეტონს აწარმოებს თავად (ნაცვლად შექმნისა); (iv) ზედმეტი გრუნტის განთავსების ადგილი კონტრაქტორის მიერ წერილობით უნდა შეთანხმდეს მუნიციპალიტეტის გამგეობასთან; (v) მიწის სამუშაოების დროს წარმოქმნილი ინერტული მასალების განთავსების ადგილი კონტრაქტორის მიერ წერილობით უნდა შეთანხმდეს მუნიციპალიტეტის გამგეობასთან; (vi) იმ შემთხვევაში თუ ყოველწლიურად კონტრაქტორის საქმიანობის შედეგად წარმოიქმნება სახიფათო ნარჩენების გარკვეული რაოდენობა ან 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული მასალა. კონტრაქტორი ვალდებულია მოამზადოს ნარჩენების მართვის გეგმა და შეათანხმოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსები დაცვის სამინისტროსთან „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ მოთხოვნების შესაბამისად.
---	--

	<p>კონტრაქტორი ვალდებულია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის, ასფალტის ქარხნის გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის, ბეტონის კვანძის ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიშის, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის განთავსების ადგილის, ნარჩენების ინვენტარიზაციისა და მართვის გეგმის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმების ასლები, ასევე ნარჩენების განთავსებაზე შესაბამისი შეთანხმებებისა და ხელშეკრულებების და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმის ასლები წარუდგინოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს.</p> <p>დაცული უნდა იქნეს GOST და SNIP ნორმები.</p>
საჯარო კონსულტაცია	
<p>სად და როდის ჩატარდა/ჩატარდება საჯარო კონსულტაცია?</p>	<p>გარემოს დაცვის მართვის გეგმა განხილული იქნება ბენეფიციარ თემში სამუშაოების დაწყებამდე.</p>
დანართები	
<p>დანართი 1: ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილი და ფოტომასალა</p> <p>დანართი 2: საჯარო კონსულტაციის ოქმი (იქნება მოწოდებული)</p> <p>დანართი 3: ხელშეკრულება სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე (იქნება მოწოდებული)</p> <p>სხვა ნებართვები/შეთანხმებები - საჭიროების მიხედვით</p>	

ნაწილი B: ინფორმაცია გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების შესახებ

გარემოსდაცვითი/სოციალური სკრინინგი			
	ქმედება/საკითხი	სტატუსი	შემარბილებელი ღონისძიებები
მოიცავს თუ არა ქვე-პროექტი რომელიმე მითითებულ ქმედებას/საკითხს?	A. გზის რეაბილიტაცია	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი A
	B. ახალი მშენებლობა	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი A
	C. ნარჩენი წყლების გადამუშავების ინდივიდუალური სისტემა	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი B
	D. ისტორიული შენობ(ებ)ა და რაიონები	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი C
	E. მიწის შექმნა ¹	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი D
	F. საშიში ან ტოქსიკური მასალები ²	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი E
	G. ზემოქმედება ტყეებზე და/ან დაცულ ტერიტორიებზე	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი F
	H. სამედიცინო ნარჩენების დამუშავება/მენეჯმენტი	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი G
	I. სატრანსპორტო და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	☐ დიახ ☐ არა	იხ. ქვემოთ ნაწილი H

¹მიწის შესყიდვა მოიცავს ადამიანთა გადასახლებას, საცხოვრებელი პირობების შეცვლას, კერძო საკუთრებაში არსებული ქონების შელახვას - ეს ეხება მიწებს, რომელიც შექმნილი/გადაცემულია და ამ ქმედებას გააჩნია ზემოქმედება იმ ადამიანებზე, რომლებიც ცხოვრობენ ან/და სახლობენ ან/და აწარმოებენ ბიზნესს (სავაჭრო ერთეულებს) შექმნილ მიწაზე.

²ტოქსიკური/ საშიში მასალები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდეგი მასალებით: აზბესტი, ტოქსიკური საღებავები, მავნე ზემოქმედების მქონე გამხსნელები, ტყვიის შემცველი საღებავის მოშორება და ა.შ.

ნაწილი C: შემარბილებელი ღონისძიებები

ქმედებები	პარამეტრი	ზემოქმედების შემამცირებელი ღონისძიებები საკონტროლო ჩამონათვალი
<p>A.ზოგადი სარეაბილიტაციო და / ან სამშენებლო ქმედებები</p>	<p>ინფორმირება და უსაფრთხოება</p>	<p>(a) ინფორმაცია მომავალი სამუშაოების შესახებ მიწოდებული უნდა იქნეს ადგილობრივი სამშენებლო და გარემოს დაცვის ინსპექციებისათვის და თემისათვის;</p> <p>(b) ადგილობრივი მოსახლეობა ინფორმირებული უნდა იქნეს დაგეგმილი სამუშაოების შესახებ მედიაში და / ან საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომ ადგილებში (სამუშაოების განხორციელების ადგილის ჩათვლით) შესაბამისი შეტყობინების განთავსების გზით;</p> <p>(c) მოპოვებული უნდა იქნეს მშენებლობისათვის და/ ან რეაბილიტაციისათვის საჭირო ყველა ნებართვა;</p> <p>(d) კონტრაქტორი უნდა იქნეს თანახმა, რომ სამუშაოები განხორციელდება უსაფრთხო და მოწესრიგებული გზით, მიმდებარე ტერიტორიაზე მოსახლეობასა და გარემოზე მინიმალური ზემოქმედების უზრუნველყოფით;</p> <p>(e) მუშათა პირადი დამცავი აღჭურვილობა შესაბამისობაში უნდა იქნეს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკასთან (სამუშაოების შესრულების დროს მუშებს უნდა ეხუროთ ჩაფხუტები, საჭიროების შემთხვევაში ეკეთოთ ნიღბები, დამცავი სათვალე, უსაფრთხოების ქამრები და ჩექმები);</p> <p>(f) მუშათა ინფორმირების მიზნით უსაფრთხოების ძირითადი წესები და რეგულირებები განთავსებული უნდა იქნეს შესაბამის მაჩვენებლებზე სამუშაოთა განხორციელების ადგილებზე.</p>
<p>A.ზოგადი სარეაბილიტაციო და / ან სამშენებლო ქმედებები</p>	<p>ჰაერის ხარისხი</p>	<p>(a) დემონტაჟის შედეგად წარმოებული ნარჩენების შენახვა უნდა მოხდეს კონტროლირებად ტერიტორიაზე და აუცილებელია მისი წყლით დასველება, ნარჩენების მტვრის შემცირების მიზნით;</p> <p>(b) პნევმატური ბურღვის/კედლის ჩამონგრევის დროს წარმოებული მტვრის ჩახშობა უნდა განხორციელდეს წყლის შესხურებით და/ან მტვრისგან დამცავი ეკრანის მოწყობით;</p> <p>(c) აუცილებელია, რომ გარემომცველი გარემო (ტროტუარები, გზები) თავისუფალი იყოს სამშენებლო ნარჩენებისგან, მტვრის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით;</p> <p>(d) სამშენებლო ტერიტორიაზე არ უნდა მოხდეს სამშენებლო ნარჩენების დაწვა - ღია სახით;</p> <p>(e) სამშენებლო ტერიტორიაზე არ უნდა იყოს სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებების გადამეტებული - არამიზნობრივი მოძრაობა;</p> <p>(f) აუცილებელია ტვირთის სათანადოდ გადაფარვა გადაზიდვის დროს.</p>
	<p>ხმაური</p>	<p>(a) მშენებლობით გამოწვეული ხმაურის შეზღუდვა მოხდება ნებართვაში მითითებული შეთანხმებული დროის შესაბამისად;</p>

		<p>(b) მუშაობის დროს აუცილებელია გენერატორების, საჰაერო კომპრესორების და სხვა ელ. მექანიკური აღჭურვილობის ძრავების სახურავების დახურვა, ხოლო აღჭურვილობის განთავსება უნდა მოხდეს დასახლებული პუნქტებიდან მოშორებით;</p> <p>(c) მექანიზმების მოძრაობა უნდა განხორციელდეს მხოლოდ წინასწარ შეთანხმებული მარშრუტით;</p> <p>(d) აუცილებელია მაქსიმალური სიჩქარის შეზღუდვა;</p> <p>(e) აუცილებელია მექანიზმების შესაბამისი ტექნიკური კონტროლის და მოვლა-პატრონობის პრაქტიკის გამოყენება;</p> <p>(f) სატრანსპორტო საშუალებების და მძიმე ტექნიკის ფუჭი მუშაობა ნებადართული არ არის. მექანიზმებზე გამოყენებული იქნება სპეციალური დამხშობები.</p>
	წყლის ხარისხი	<p>(a) კონტრაქტორი ვალდებულია, რომ ორგანიზება გაუწიოს და გადახუროს მასალის საწყობები; აღნიშნული საწყობების გადახურვა უნდა მოხდეს წყალგაუმტარი მასალით, ძლიერი წვიმის და წყალდიდობის დროს გამორეცხვის თავიდან აცილების მიზნით, ასევე აუცილებელია ეროზიისა და ნალექების ისეთი მაკონტროლებელი ღონისძიებების გატარება, როგორცაა მაგ. თივის ზვინები და/ან ლამის შემოღობვები, იმისთვის, რომ თავიდან იქნას აცილებული ნალექების სამშენებლო ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ გადასვლა, რამაც შესაძლოა ზედმეტად ამღვრიოს მახლობლად მდებარე მდინარეები და ნაკადულები;</p> <p>(b) კონტრაქტორი ვალდებულია დაგეგმოს ყველა სახის მიწის სამუშაოები და უზრუნველყოს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის და ქვენიადაგის განთავსება ისე, რომ წყლის ჭარბი ჩამონადენის მოცულობა მინიმუმამდე იქნას შემცირებული;</p> <p>(c) აუცილებელია სატრანსპორტო საშუალებების შემოწმება ზეთის და საპოხი მასალების გაჟონვის ფაქტის არსებობის/არარსებობის დადგენის მიზნით. ყველა სახის მექანიზმების მოვლა-პატრონობა და მუშაობა უნდა მოხდეს ისე, რომ ყველა სახის გაჟონვა, ან დაღვრა, მინიმუმამდე იყოს შემცირებული; აუცილებელია ყოველდღიური შემოწმება (სატრანსპორტო საშუალებების მოვლა-პატრონობის პროცედურების შესაბამისად), გაჟონვის, ან რაიმე სახის პრობლემის არ არსებობის დადასტურების მიზნით. სატრანსპორტო საშუალებების მოვლა-პატრონობა, გასუფთავება, ცხიმისგან გაწმენდა განხორციელდება კონკრეტულ ადგილებში - ბეტონის საფუძველზე და არა დაყრილ გრუნტზე. აღნიშნული მონაკვეთები არ უნდა იყოს განთავსებული მდინარიდან 50 მ მანძილზე;</p> <p>(d) საპოხი მასალები, საწვავი და გამხსნელები აუცილებელია განთავსდეს და გამოყენებულ იქნას მექანიზმების მომსახურების მიზნით - კონკრეტულ მონაკვეთებზე - სპეციალურად მოწყობილ ადგილზე, შესაძლო მუშაობის და აუცილებელი შემოსაზღვრის უზრუნველყოფით. აუცილებელია, რომ ისეთი მასალები, როგორცაა მაგ. სორბენტი, ქვიშა, ნახერხი, ბურბუშელა და ა.შ. ხელმისაწვდომი იყოს სამშენებლო ტერიტორიაზე;</p> <p>(e) სველი ცემენტის და/ან ბეტონის ჩაშვება ნებისმიერ მდინარეში, რუში, ან თხრილში, დაუშვებელია;</p> <p>(f) სამუშაოები ხიდებზე. კონტრაქტორი ვალდებულია, რომ უზრუნველყოს საღებავების, ზეთის და საპოხი მასალების სათანადო მოვლა, მათი წყალში ჩაღვრის თავიდან აცილების მიზნით.</p>

		<p>პოტენციურად დამაზინძურებელი მასალების შენახვა მდინარიდან 50 მ პერიმეტრში, აკრძალულია. ნაგვის მდინარეში ჩაყრა აკრძალულია.</p>
	<p>ნარჩენების მართვა</p>	<p>(a) საჭიროა ნარჩენების შეგროვების და გადაყრის გზების და ტერიტორიების იდენტიფიკაცია ყველა ძირითადი სახეობის ნარჩენებისთვის, რომელიც მოსალოდნელია სადემონტაჟო და სამშენებლო საქმიანობის პროცესში;</p> <p>(b) მინერალური სამშენებლო და დემონტაჟის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარაცია მოხდება ძირითადი, ორგანული, სითხის და ქიმიური ნარჩენების შესაბამისად, სამშენებლო ტერიტორიაზე მათი დახარისხებით და შესაბამის კონტეინერებში განთავსებით;</p> <p>(c) სამშენებლო ნარჩენები უნდა შეგროვდეს და განთავსდეს შეთანხმებულ ადგილას.</p> <p>(d) ნარჩენების გატანის ამსახველი ჩანაწერები წარმოადგენს მათი სათანადო მართვის საფუძველს;</p> <p>(e) შესაძლებლობის შემთხვევაში, კონტრაქტორი ხელმეორედ გამოიყენებს და გადაამუშავებს შესაბამისი სიცოცხლისუნარიანობის მქონე მასალებს (აზბესტის გარდა).</p>
	<p>მასალების მიწოდება</p>	<p>a) მასალები შეძენილი უნდა იქნეს იმ არსებული საწარმოებისა და კარიერებისაგან, რომელთაც გააჩნიათ სათანადო ოფიციალური ნებართვა, ან მოქმედი ლიცენზია საქმიანობის</p> <p>b) განსახორციელებლად; მოპოვებული უნდა იქნეს შესაბამისი ლიცენზია, თუ საჭიროა ახალი კარიერის გახსნა;</p> <p>c) კარიერების ტერიტორიების გამოყენებული მონაკვეთების აღდგენა, ექსტრაქციის (მოპოვების) გაგრძელების შემთხვევაში, ან მათი სათანადოდ დახურვა, ექსტრაქციის (მოპოვების) დასრულების და ლიცენზიის ვადის ამოწურვის შემთხვევაში;</p> <p>d) ხის მასალების შესყიდვა უნდა მოხდეს ლიცენზირებული მომწოდებლისგან;</p> <p>e) მასალების გადაზიდვა არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში;</p> <p>f) სიჩქარის მარეგულირებელი, მიმართულების შეცვლის აღმნიშვნელი და გამაფრთხილებელი ნიშნების უზრუნველყოფა სატრანსპორტო საშუალებებისთვის - საჭიროების შესაბამისად.</p>
	<p>მიწის სამუშაოები</p>	<p>a) ნაყოფიერი ფენა უნდა მოიხსნას სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე;</p> <p>b) უნდა მოხდეს ნაყოფიერი ფენის სათანადო განთავსება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს ნიადაგის ფიზიკურ-ქიმიური და ბიოლოგიური მახასიათებლები;</p> <p>c) უნდა მოხდეს დასაწყობებული ნაყოფიერი ფენის გამოყენება და ლანდშაფტირება;</p> <p>d) შემთხვევითი არქეოლოგიური აღმოჩენების შემთხვევაში მიწის სამუშაოების დროს კონტრაქტორმა დაუყოვნებლივ უნდა შეწყვიტოს ნებისმიერი სახის ფიზიკური სამუშაო ტერიტორიაზე და შეატყობინოს მფეს. სამუშაოების განახლება შესაძლებელია მოხდეს მხოლოდ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს წერილობითი ნებართვის მიღების საფუძველზე.</p>

<p>H სატრანსპორტო საშუალებებისა და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება</p>	<p>სამშენებლო საქმიანობის სახიფათო პირდაპირი ან არაპირდაპირი ზემოქმედება საზოგადოებრივ ტრანსპორტზე და ფეხით მოსიარულეებზე</p>	<p>ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად კონტრაქტორი უზრუნველყოფს, რომ სამშენებლო ტერიტორია შესაბამისად დაცულია და მშენებლობასთან დაკავშირებული ტრანსპორტის ოპერირება რეგულირებულია. ეს მოიცავს მაგრამ არ არის ლიმიტირებული შემდეგით:</p> <ul style="list-style-type: none"> - განთავსებული უნდა იქნეს მოძრაობის გამაფრთხილებელი ნიშნები, ბარიერები და ტრანსპორტის მარშრუტის ცვლილების ნიშნები. საზოგადოება გაფრთხილებული უნდა იყოს ყველა შესაძლო საშიშროების შესახებ; - უნდა ჩამოყალიბდეს მოძრაობის მართვის სისტემა და ჩატარდეს თანამშრომელთა ტრენინგი, განსაკუთრებით ტერიტორიაზე შესვლასა და ტერიტორიის მახლობლად მძიმე ტექნიკის გადაადგილების შესახებ. ფეხით მოსიარულეთათვის უნდა მოეწყოს უსაფრთხო გადასასვლელები იმ ადგილებში, სადაც მოძრაობს სამშენებლო ტექნიკა; - სამუშაო საათები შესაბამისობაში უნდა იქნეს მოყვანილი ადგილობრივი ტრანსპორტის მოძრაობის განრიგთან, მაგ: ინტენსიური გადაზიდვები არ უნდა განხორციელდეს საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ინტენსიური მოძრაობის პერიოდში ან საქონლის გადაადგილების საათებში. - სიჩქარის შემამცირებელი ბარიერებისა და შესაბამისი ნიშნების მოწყობა (საგზაო ისრები/ქვეითად მოსიარულეთათვის) სატრანსპორტო საშუალებების სიჩქარის შემცირების მიზნით, ადგილობრივ საგზაო პოლიციასთან შეთანხმების საფუძველზე.
---	---	---

ნაწილი D: მონიტორინგის გეგმა

ქმედება	რა პარამეტრის მონიტორინგი ხდება?	სად ტარდება მონიტორინგი	როგორ უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი	როდის რა სიხშირით/პერიოდ ულობით უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?	რატომ ხდება პარამეტრის მონიტორინგი	ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?
სამშენებლო ფაზა						
სამშენებლო მასალების მიწოდება	სამშენებლო მასალების შექმნა მხოლოდ ოფიციალურად დარეგისტრირებული მომწოდებლებისაგან	მომწოდებლის ოფისში, ან საწყობში	დოკუმენტების შემოწმება	მომწოდების კონტრაქტების გაფორმებისას	ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მდგრადობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება; სამშენებლო მექანიზმების გადაადგილება	სატრანსპორტო საშუალებების და მექანიზმების ტექნიკური მდგომარეობა; სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების გადაზიდვა დახურული მანქანებით; ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი დროისა მარშრუტების დაცვა.	სამშენებლო ტერიტორია	ინსპექტირება	გაუფრთხილებელი ინსპექტირება როგორც სამუშაო, ასევე არა სამუშაო საათებში	მიწისა და ჰაერის ემისიებით დაბინძურების შემცირება; ხმაურით და ვიბრაციით ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხების შეზღუდვა;	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი, საპატრულო პოლიცია

ქმედება	რა პარამეტრის მონიტორინგი ხდება?	სად ტარდება მონიტორინგი	როგორ უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი	როდის რა სიხშირით/პერიოდ ულობით უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?	რატომ ხდება პარამეტრის მონიტორინგი	ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?
					ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევის მინიმუმამდე შემცირება.	
მიწის სამუშაოები	<p>მოპოვებული მასალების განთავსება წინასწარ შეთანხმებულ ადგილას;</p> <p>შემთხვევითი არქეოლოგიური აღმოჩენების შემთხვევაში მიწის სამუშაოების დროს კონტრაქტორმა დაუყოვნებლივ უნდა შეწყვიტოს ნებისმიერი სახის ფიზიკური სამუშაო ტერიტორიაზე და შეატყობინოს მგფ-ს. სამუშაოების განახლება შესაძლებელია მოხდეს მხოლოდ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს წერილობითი ნებართვის მიღების საფუძველზე.</p>	სამშენებლო ტერიტორია	ინსპექტირება	<p>მიწის სამუშაოების მიმდინარეობის პროცესში</p> <p>სამშენებლო პერიოდში: ნაყოფიერი ფენის მოჭრიდან დაწყება და დასრულება მოჭრილი ფენის აღდგენითი სამუშაოებით</p>	სამშენებლო ტერიტორიისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიის დაბინძურების თავიდან აცილებით; ნაყოფიერი ფენის დაკარგვის თავიდან აცილება.	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი

ქმედება	რა პარამეტრის მონიტორინგი ხდება?	სად ტარდება მონიტორინგი	როგორ უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი	როდის რა სიხშირით/პერიოდ ულობით უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?	რატომ ხდება პარამეტრის მონიტორინგი	ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?
	მიწის ნაყოფიერი ფენა უნდა მოიხსნას სამუშაოების დაწყებამდე მოჭრილი მიწის ნაყოფიერი ფენა უნდა გამოიყენებოდეს ადდგენისა და ლანდშაფტირებისთვის					
ინერტული მასალების წყარო	მასალების შექმენა არსებული, ლიცენზირებული მომწოდებლებისაგან, თუ ეს შესაძლებელია; სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის მიღება კონტრაქტორის მიერ და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა; კარიერების დაყოფა ტერასებად, დამუშავებული ადგილების რეაბილიტაცია და ლანდშაფტთან ჰარმონიზება; მდინარეში ქვიშა-ხრეშის მოპოვება წყლის ნაკადის გარეთ, დამცავი ბარიერების მოწყობა ექსკავაციის ადგილსა და წყლის ნაკადს შორის.	კარიერები	დოკუმენტებისა და სამუშაოების ინსპექტირება	ინერტული მასალის მოპოვების პერიოდში	ეროზიის შემცირება და ეკოსისტემებისა და ლანდშაფტების დეგრადირების მინიმიზაცია; სედიმენტები თ წყლის დაბინძურების, ასევე ჰიდრობიონტთა საარსებო პირობების დარღვევის შემცირება.	მგვ, მშენებლობის ზედამხედველი

ქმედება	რა პარამეტრის მონიტორინგი ხდება?	სად ტარდება მონიტორინგი	როგორ უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი	როდის რა სიხშირით/პერიოდ ულობით უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?	რატომ ხდება პარამეტრის მონიტორინგი	ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?
	დაუშვებელია მანქანების შესვლა					
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში; ნარჩენების დროული განთავსება ოფიციალურად გამოყოფილ ადგილებში.	სამშენებლო ტერიტორია; ნარჩენების განთავსების ტერიტორია	ინსპექტირება	პერიოდულად მშენებლობის პროცესში და პრეტენზიების შემთხვევაში	სამშენებლო და მის მეზობლად მდებარე ტერიტორიების მყარი ნარჩენებისაგან დაბინძურების თავიდან აცილება	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი,
მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	მუშების ფორმებით და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით აღჭურვა; მუშების და პერსონალის ინფორმირება მექანიზმებთან/აღჭურვილობასთან მუშაობისას ინდივიდუალური უსაფრთხოების წესების და ინსტრუქციების შესახებ და ასევე აღნიშნული წესები/ინსტრუქციების მკაცრი დაცვა	სამშენებლო ტერიტორია	ინსპექტირება	გაუფრთხილებელი შემოწმება სამუშაოების მსვლელობისას	უბედური შემთხვევების თავიდან აცილება	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი

ქმედება	რა პარამეტრის მონიტორინგი ხდება?	სად ტარდება მონიტორინგი	როგორ უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი	როდის რა სიხშირით/პერიოდ ულობით უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?	რატომ ხდება პარამეტრის მონიტორინგი	ვინ არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?
ოპერირების ფაზა						
სანიაღვრე არხების მოვლა-პატრონობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები	სათანადო მართვა მყარი ნარჩენების	მუნიციპალური ტერიტორია	ინსპექტირება	ოპერირების ფაზაში	დაბინძურების თავიდან აცილება	ახმეტის მუნიციპალიტეტი
ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევა და ფეხით მოსიარულეთა მიმოსვლის შეზღუდვა	სატრანსპორტო მოძრაობის შეზღუდვის/მოძრაობის მიმართულების შეცვლის ნიშნების განთავსება; სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების დროებითი განთავსება ისე, რომ თავიდან იქნას აცილებული სატრანსპორტო საცობები მისასვლელ გზებზე.	სანიაღვრე არხების გასწვრივ	ინსპექტირება	ოპერირების ფაზა	ადგილობრივი მოსახლეობისა და ტურისტების შემაწუხებელი ფაქტორების მინიმუმამდე დაყვანა	ახმეტის მუნიციპალიტეტი

დანართი 1: საპროექტო ტერიტორიის ადგილმდებარეობა და სურათები

რუკა 1: საიტის ვიზუალური მხარე

სოფელი ზემო ომალოს ცენტრი (ნაგავსაყრელის ტერიტორია)

სოფელი ზემო ომალოს ცენტრი (ნაგავსაყრელის ტერიტორია)

ხევი, რომელშიც სოფელში მოდინებული წყლის განტვირთვა მოხდება

ხევი, რომელშიც სოფელში მოდინებული წყლის განტვირთვა მოხდება

